

॥ శ్రీ ॥

అథ శ్రీ త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత శ్రీ నారాయణపండితాచార్యవిరచితః

॥ శ్రీ మధ్వవిజయః ॥

౧. ప్రథమః సర్గః

కాంతాయ కల్యాణగుణైకధామ్నో నవద్యునాథప్రతిమప్రభాయ |

నారాయణాయాఖిలకారణాయ శ్రీప్రాణనాథాయ నమస్కరోమి ॥ ౧.౧ ॥

అనాకులం గోకులముల్లలాస యత్పాలితం నిత్యమనావిలాత్మ |

తస్మై నమో నీరదనీలభాసె కృష్ణాయ కృష్ణారమణప్రియాయ ॥ ౧.౨ ॥

అపి త్రిలోక్యా బహిరుల్లసంతీ తమో హరంతీ ముహూరాంతరం చ |

దిశ్యాద్ దృశం నో విశదాం జయంతీ మధ్వస్య కీర్తిర్దిననాథదీప్తిమ్ ॥

౧.౩ ॥

తమోనుదాఽఽనందమవాప లోకః తత్ప్రదీపాకృతిగోగణేన |

యదాస్యశీతాంశుభువా గురూంస్తాన్ త్రివిక్రమార్యాన్ ప్రణమామి

వర్యాన్ ॥ ౧.౪ ॥

ముకుందభక్త్యై గురుభక్తిజాయై సతాం ప్రసత్త్యై చ నిరంతరాయై |

గరీయసీం విశ్వగురోర్విశుద్ధాం వక్ష్యామి వాయోరవతారలీలామ్ ॥ ౧.౫ ॥

॥

తాం మంత్రవర్ణైరనువర్ణనీయాం శర్వేంద్రపూర్వైరపి వక్తుకామే |

సంక్షిప్నువాక్యే మయి మందబుద్ధౌ సంతో గుణాఢ్యాః కరుణాం

క్రీయాసుః || ౧.౬ ||

ఉచ్ఛావచా యేన సమస్తచేష్టాః కిం తత్ర చిత్రం చరితం నివేద్యం |  
కింతుత్తమశ్లోకశిఖామణీనాం మనోవిశుద్ధ్యై చరితానువాదః || ౧.౭ ||  
మాలాకృతస్తచ్చరితాఖ్యరత్నైః అసూక్ష్మదృష్టేః సకుతూహలస్య |  
పూర్వాపరీకారమథాపరం వా క్షామ్యంతు మే హంత ముహుర్మహాంతః ||  
౧.౮ ||

శ్రీవల్లభాజ్ఞాం ససురేంద్రయాజ్ఞాం సంభావ్య సంభావ్యతమాం త్రిలోక్యామ్ |  
ప్రాణేశ్వరః ప్రాణిగణప్రణేతా గురుః సతాం కేసరిణో గృహేభూత్ ||  
౧.౯ ||

యేయే గుణా నామ జగత్ప్రసిద్ధాః యం తేషు తేషు స్మ నిదర్శయంతి |  
సాక్షాన్మహాభాగవతప్రబర్హం శ్రీమంతమేనం హనుమంతమాహుః || ౧.౧౦ ||  
||

కర్మాణి కుర్వన్ పరమాద్భుతాని సభాసు దైవీషు సభాజితాని |  
సుగ్రీవమిత్రం స జగత్ప్రవిత్రం రమాపతిం రామతనుం దదర్శ || ౧.౧౧ ||  
పాదారవిందప్రణతో హరీంద్రః తదా మహాభక్తిభరాభినున్నః |  
అగ్రాహి పద్మోదరసుందరాభ్యాం దోర్భ్యాం పురాణేన స పూరుషేణ ||  
౧.౧౨ ||

అదార్యసాలావలిదారణేన వ్యాపాదితేంద్రప్రభవేన తేన |  
ప్రాద్యోతనిప్రీతికృతా నికామం మధుద్విషా సందిదిశే స వీరః || ౧.౧౩ ||

కర్ణాంతమానీయ గుణగ్రహీత్రా రామేణ ముక్తో రణకోవిదేన |  
స్ఫురన్నసౌ వైరిభయంకరోఽభూత్ సత్పక్షపాతీ ప్రదరో యథాఽగ్ర్యః ||  
౧.౧౪ ||

గోభిః సమానందితరూపసీతః స్వవహ్నినిర్దగ్ధపలాశిరాశిః |  
అహో హనూమన్నవవారిదోఽసౌ తీర్ణాంబుధిర్విష్ణుపదే ననామ || ౧.౧౫  
||

అపక్షపాతీ పురుషస్త్రిలోక్యాం అభోగభోక్తా పతగాధిరాజమ్ |  
విశ్వంభరం బిభ్రదసౌ జిగాయ త్వరాపరాక్రాంతిషు చిత్రమేతత్ || ౧.౧౬  
||

నిబద్ధ్య సేతుం రఘువంశకేతుభ్రూభంగసంభ్రాంతపయోధిమధ్యే |  
ముష్టిప్రహారం దశకాయ సీతాసంతర్జనాగ్ర్యోత్తరమేషకోఽదాత్ || ౧.౧౭ ||  
జాఙ్గల్యమానోఙ్జ్వలరాఘవాగ్నౌ చక్రే స సుగ్రీవసుయాయజూకే |  
ఆధ్వర్యవం యుద్ధమఖే ప్రతిప్రస్థాత్రా సుమిత్రాతనయేన సాకమ్ ||  
౧.౧౮ ||

రామార్చనే యో నయతః ప్రసూనం ద్వాభ్యాం కరాభ్యామభవత్  
ప్రయత్నః |  
ఏకేన దోష్టా నయతౌ గిరీంద్రం సంజీవనాద్యాశ్రయమస్య నాభూత్ ||  
౧.౧౯ ||

స దారితారిం పరమం పుమాంసం సమన్వయాసీన్నరదేవపుత్ర్యా |

వహ్నిప్రవేశాధిగతాత్మశుద్ధ్యా విరాజితం కాంచనమాలయేవ || ౧.౨౦ ||  
 శ్యామం స్మితాస్యం పృథుదీర్ఘహస్తం సరోజనేత్రం గజరాజయాత్రమ్ |  
 వపుర్జగన్మంగలమేష దృగ్భ్యాం చిరాదయోధ్యాధిపతేః సిషేవే || ౧.౨౧ ||  
 రాజ్యాభిషేకేఽవసితేఽత్ర సీతా ప్రేష్టాయ నస్తాం భజతాం దిశేతి |  
 రామస్య వాణ్యా మణి మంజుమాలావ్యాజేన దీర్ఘాం కరుణాం బబంధ ||  
 ౧.౨౨ ||

హృదోరుసౌహార్దభృతాఽధిమౌలి న్యస్తేన హస్తేన దయార్థ దృష్ట్యా |  
 సేవాప్రసన్నోఽమృతకల్పవాచా దిదేశ రామః సహభోగమస్మై || ౧.౨౩ ||  
 ప్రేష్టో న రామస్య బభూవ తస్మాత్ న రామరాజ్యేఽసులభం చ కించిత్ |  
 తత్ప్రదసేవారతిరేష వైచ్ఛత్ తథాఽపి భోగాన్ నను సా విరక్తిః || ౧.౨౪ ||  
 ||

నమో నమో నాథ నమోనమస్తే నమో నమో రామ నమో నమస్తే |  
 పునఃపునస్తే చరణారవిందం నమామి నాథేతి నమన్ స రేమే || ౧.౨౫ ||  
 కిం వర్ణయామః పరమం ప్రసాదం సీతాపతేస్తత్ర హరిప్రబర్దే |  
 ముంచన్ మహీం నిత్యనిషేవణార్థం స్వాత్మానమేవైష దదౌ యదస్మై ||  
 ౧.౨౬ ||

స్వానందహేతౌ భజతాం జనానాం మగ్నః సదా రామకథాసుధాయామ్ |  
 అసావిదానీం చ నిషేవమణో రామం పతిం కింపురుషే కిలాఽస్తే || ౧.౨౭ ||  
 ||

తస్యైవ వాయోరవతారమేనం సంతో ద్వితీయం ప్రవదంతి భీమమ్ |  
స్పృష్టైవ యం ప్రీతిమతాఽనిలేన నరేంద్రకాంతా సుషువేఽత్ర కుంతీ ||  
౧.౨౮ ||

ఇంద్రాయుధం హీంద్రకరాభినున్నం చిచ్ఛేద పక్షాన్ క్షితిధారిణాం ప్రాక్ |  
బిభేద భూభృద్వపురంగసంగాత్ చిత్రం స పన్నో జననీకరాగ్రాత్ ||  
౧.౨౯ ||

పురే కుమారానలసాన్ విహారాత్ నిరీక్ష్య సర్వానపి మందలీలః |  
కైశోరలీలాం హతసింహసంఘాం వృత్తాం వనే ప్రాక్ స్మరతి స్మ సూత్యః ||  
౧.౩౦ ||

భుక్తం చ జీర్ణం పరిపంథిదత్తం విషం విషణ్ణో విషభృద్గణోఽతః |  
ప్రమాణకోటేః స హి హేళయాఽగాత్ నేదం జగజ్జీవనదేఽత్ర చిత్రమ్ ||  
౧.౩౧ ||

దగ్ధ్వా పురం యోగబలాత్ స నిర్యన్ ధర్మానివ స్వాన్ సహజాన్ దధానః  
|  
అదారిభావేన జగత్సు పూజ్యో యోగీవ నారాయణమాససాద || ౧.౩౨  
||

సమర్ప్య కృత్యాని కృతీ కృతాని వ్యాసాయ భూమ్నే సుకృతాని  
యావత్ |

కరిష్యమాణాని చ తస్య పూజాం సంకల్పయామాస స శుద్ధబుద్ధిః ||

౧.౩౩ ||

విష్ణోఃపదశ్రీద్ బకసన్నిరాసీ క్షిప్తాన్యపక్షిప్రకరః సుపక్షః |

ససోదరోఽథాఽదిత రాజహంసః స రాజహంసీమివ రాజకన్యామ్ ||

౧.౩౪ ||

ఇందీవరశ్రీజయిసుందరాభం స్మేరాననేందుం దయితం ముకుందమ్ |

స్వమాతులేయం కమలాయతాక్షం సమభ్యనందత్ సుచిరాయ భీమః ||

౧.౩౫ ||

మహాగదం చండరణం పృథివ్యాం బార్హద్దథం మంక్షు నిరస్య వీరః |

రాజానమత్యుజ్జ్వలరాజసూయం చకార గోవిందసురేంద్రజాభ్యామ్ ||

౧.౩౬ ||

దుఃశాసనేనాఽకులితాన్ ప్రియాయాః సూక్ష్మానరాళానసితాంశ్చ కేశాన్ |

జిఘాంసయా వైరిజనస్య తీక్ష్ణః స కృష్ణసర్పానివ సంచికాయ || ౧.౩౭ ||

జాఙ్వల్యమానస్య వనే వనేఽలం దిధక్షతః పార్థివసార్థముగ్రమ్ |

సత్త్వాని పుంసాం భయదాని నాశం వృకోదరాగ్నేర్గురుతేజసాఽఽపుః ||

౧.౩౮ ||

భోగాధికాభోగవతోఽరుణాక్షాన్ ఇతస్తతః సంవలతో ధరేంద్రే |

బహూన్ ద్విజిహ్వోన్ మణిమత్పురోగాన్ అసౌ కటూన్ క్రోధవశాన్

జఘాన || ౧.౩౯ ||

అఢైష వేషాంతరభస్మలీనః క్రమేణ వాయుప్రభవః సుతేజాః |

రుద్ధాఖిలాశం ముఖరం ప్రచండం భస్మీచకారాఖిలకీచకౌఘమ్ || ౧.౪౦ ||

స కృష్ణవర్త్యా విజయేన యుక్తో ముహుర్మహాహేతిధరోఽప్రధృప్యః |

భీష్మద్విజాద్యైరతిభీషణాభం విపక్షకక్షం క్షపయన్ విరేజే || ౧.౪౧ ||

తరస్వినః ప్రోచ్ఛలితానధీరాన్ నిర్దగ్ధపక్షానతిత్తిక్షణోపాన్ |

స ధార్తరాష్ట్రాన్ బహుహేతిలీలో వినాశ్య విశ్వాన్ పరయా శ్రియాఽభాత్

|| ౧.౪౨ ||

కృష్ణాంఘ్రిపంకేరుహభృంగరాజః కృష్ణాముఖాంభోరుహహంసరాజః |

ప్రజాసరోజావలిరశ్మిరాజః ససోదరోఽరాజత వీరరాజః || ౧.౪౩ ||

పౌత్రే పవిత్రాహ్వయజామిపౌత్రే ధరాం నిధాయాసురధీషు తాపమ్ |

కీర్తిం త్రిలోక్యాం హృదయం ముకుందే భేజే పదం స్వం సహజైః స భీమః

|| ౧.౪౪ ||

విష్ణోః పదాంతం భజతాఽనిలేన ఘోరప్రఘాతైరితి నాశితాస్త |

రసోఽజ్ఞితాశ్చంచలవృత్తయోఽలం శోభాం న భేజుః సురవైరిమేఘాః ||

౧.౪౫ ||

ఎతత్ప్రతీపం కిల కర్తుకామాః నష్టౌజసః సంకటమేవమాప్య |

ముకుందవైగుణ్యకథాం స్వయోగ్యాం కాలే కలావాకలయంత తేఽలమ్

|| ౧.౪౬ ||

యో భూరివైరో మణిమాన్ మృతః ప్రాగ్ వాగ్మీ బుభూషుః పరితోషితేశః

|

స సంకరాఖ్యోఽంఘ్రి తళేషు జజ్ఞే స్పృధా పరేఽప్యాసురిహోసురేంద్రాః ||

౧.౪౭ ||

సాన్నాయ్యమవ్యక్తహృదాఖుభుగ్ వా శ్వా వా పురోడాశమసారకామః |

మణిస్త్రజం వా ప్లవగోఽవ్యవస్థో జగ్రాహ వేదాదికమేష పాపః || ౧.౪౮ ||

జనో నమేన్నాపరథేతి మత్త్వా శతశ్చతుర్థాశ్రమమేష భేజే |

పద్మాకరం వా కలుషీచికిర్షుః సుదుర్దమో దుష్టగజో విశుద్ధమ్ || ౧.౪౯ ||

అవైదికం మాధ్యమికం నిరస్తం నిరీక్ష్య తత్పక్షసుపక్షపాతీ |

తమేవ పక్షం ప్రతిపాదుకోఽసౌ న్యరూరుపన్మార్గమిహోనురూపమ్ ||

౧.౫౦ ||

అసత్పదేఽసన్ సదసద్వివిక్తం మాయాఖ్యయా సంవృతిమభ్యధత్త |

బ్రహ్మోప్యఖండం బత శూన్యసిద్ధ్యై ప్రచ్ఛన్నబౌద్ధోఽయమతః ప్రసిద్ధః ||

౧.౫౧ ||

యద్ బ్రహ్మసూత్రోత్కరభాస్కరం చ ప్రకాశయంతం సకలం స్వగోభిః |

అచూచురద్ వేదసమూహవాహం తతో మహాతస్కరమేనమాహుః ||

౧.౫౨ ||

స్వసూత్రజాతస్య విరుద్ధభాషీ తద్భాష్యకారోఽహమితి బ్రువన్ యః |

తం తత్క్షణాద్ యో న దిధక్షతి స్మ న వ్యాసరూపో భగవాన్ క్షమాభిః ||

౧.౫౩ ||

నిగమసన్మణిదీపగణోఽభవత్ తదురువాగ్గణపంకనిగూఢభాః |



అవిదుషామితి సంకరతాకరః స కిల సంకర ఇత్యభిశుశ్రవే || ౧.౫౪ ||

విశ్వం మిథ్యా విభురగుణవానాత్మనాం నాస్తి భేదో |

దైత్యా ఇత్థం వ్యదధత గిరాం దిక్షు భూయః ప్రసిద్ధిమ్ ||

ఆనందాద్వైర్గురుగుణగణైః పూరితో వాసుదేవో |

మందంమందం మనసి చ సతాం హంత నూనం తిరోఽభూత్ || ౧.౫౫ ||

|| ఇతి శ్రీమత్కవికులతిలక త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత

నారాయణపండితాచార్యవిరచితే శ్రీమధ్వవిజయే

ఆనందాంకితే ప్రథమః సర్గః ||